

Naročnina za Jugoslavijo: ololetno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-6L. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 11.968.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 22. novembra 1940

Cena posamezni številki din 150

Namen diriganega gospodarstva

Samo en namen more imeti dirigirano gospodarstvo; da čim bolj pospešuje gospodarstvo, da čim bolj olajša njegov razvoj, da odpravi vse, kar ovira njegov razvoj, da spravi vse gospodarske sile v sklad in s tem dvigne njih učinkovitost do skrajne možne meje. Samo to more biti namen diriganega gospodarstva in samo po uspehu, ki ga v tem oziru doseže, se more tudi ceniti njegova vrednost. In na tej podlagi treba presojati tudi pri nas dirigirano gospodarstvo, v kolikor se to danes že uveljavlja.

Naše gospodarstvo je dosedaj najbolj trpelo zaradi svoje nesistematičnosti, zaradi svoje neorganiziranosti in čisto poljubnih razvojnih smeri. Nove tovarne niso nastajale kakor bi to zahtevala občna potreba, temveč kakor je ravno kazala hipna konjunktura in dostikrat tudi konjunktura, ki so jo ustvarjale samo zaščitne carine. Naša proizvodnja se zato ni dopolnjevala, temveč smo v nekaterih panogah popolnoma krili svoje potrebe, v drugih celo izdelali čez potrebe mnogo blaga, a v dosti panogah smo ostali odvisni od tujine natančno tako kakor prvi dan naše svobode. Mnogi so zato pričakovali, da bo pri nas dirigirano gospodarstvo spravilo našo proizvodnjo v sklad in da bo plod diriganega gospodarstva do podrobnosti izdelan načrt, ki bo onemogočil, da bi vsak vlekel na svoj konec, temveč da bodo vse produktivne sile združene v harmonično celoto. Niti pri najboljši volji pa se ne more reči, da bi v tem pogledu pokazalo naše dirigirano gospodarstvo posebne uspehe.

Nič ugodnejših rezultatov ne dobimo, če gledamo, kako je pri nas dirigirano gospodarstvo odpravljalo ovire gospodarstva. Tu moramo celo reči, da je ustvarjalo nove in nikakor ne majhne ovire. Mnogi so pričakovali, da bo takoj naše gospodarstvo svobodnejše in krepkeje zadihalo, kakor hitro se bo začelo izraziti dirigirano gospodarstvo. Pričakovali so, da bodo takoj padle vse določbe, ki so zavirale gospodarstvo, ko bi zavlada doba diriganega gospodarstva. Bilj so težko razočarani. Kajti večina teh določb je ostala, zraven njih pa izšla preobilica novih, da gospodarstvo teže diha kakor prej. Zlasti pa je bila udarjena vsa trgovina in mnoge njene panoge se danes bore že za goli obstanek.

Pri tem pa ni mogoče niti ugotoviti drugod ugodnejšega stanja in dežela trpi zaradi druginje, pomanjkanja blaga in še vedno neurejene razdelitve blaga, kakor ni še trpela. Res je, da je v veliki meri pripisati krivdo za vse te neveselosti vojni, toda prav tako je res, da bi se mogle mnoge njih znatno ublažiti, če bi se bilo dirigiralo pri nas gospodarstvo na podlagi zdravega sodelovanja državnih oblasti in zasebne iniciative.

Takšnega sodelovanja pa pri nas ni bilo mogoče doseči navzlic največji pripravljenosti gospodarskih organizacij in ljudi za to sodelovanje. Njih dobra volja ni bila niti upoštevana in posledice tega so se pokazale v predpisih, ki so

se izdajali. Namesto da bi ti olajševali gospodarsko delo, so ga ovirali in podraževali. Celotno priprovizacijski akciji se je to pokazalo, kjer bi morala biti pocenitev živil tudi eden njenih temeljnih namenov. Brez ozira na ta namen pa so se uvajale nove takse, novi formularji in obrazci, za katere je bilo treba plačevati, uvajale so se nove pristojbine, na vse zadnje pa so zahtevale še privilegirane ustanove posebne pro-

vizije. Namesto da bi se proces razdeljevanja blaga poenostavil in zboljšal, so se postavljali pri posredovanju blaga novi vmesni členi, ki pa niso bili niti primeroma tako usposobljeni za posel, kakor podjetja, katera so skušali izpodrinuti ter izločiti.

In danes smo prišli v razvoju svojega diriganega gospodarstva do te nevesele stopnje, da se uveljavlja dirigirano gospodarstvo na škodo preizkušenih podjetij, na

škodo naše domače trgovine, da bo zadnji efekt tega dirigiranja velik minus za vse naše gospodarstvo.

Ni namen diriganega gospodarstva v tem, da se dirigira in dekretira, temveč da se dosega pozitivni rezultati, da se pokažejo praktične koristi dirigiranja. V tem smislu se mora pri nas preorientirati dirigirano gospodarstvo ali pa je bolje, če se nikdar ne bi začelo pri nas izvajati.

Ali se naj uniči lesna trgovina?

Izvoz leša zaradi novih predpisov močno ogrožen

To vprašanje si mora zastaviti človek, če čita predpise, ki so izšli te dni glede lesne trgovine. Uvaja se kontrola nad izvozom lesa, ne dovoljuje se prosta prodaja drv na notranjem trgu, zahteva se prijava drv in lesnim trgovcem ter producentom se grozi s kaznimi, ki jih morejo popolnoma uničiti. Ali je res bilo potrebno, da se s tako silo poseže v lesno trgovino?

Lesna trgovina v naši državi je že od nekdanj dobro razvita in delovala je vedno dobro, tako v časih največje konjunktore ko v časih največje krize. Vedno je skrbela, da so prišle z izvozom v državo potrebne devize in vedno je bil izvoz živahen, če seveda ni višja sila ustavila sploh vsak lesni izvoz. Tako se je to zgodilo v času sankcij, ko je lesni izvoz v Italijo popolnoma prenehal. Ni bila lesna trgovina kriva teh sankcij, pač pa je bila samo njena zasluga, da se je odprl našemu lesu angleški trg. In prav tako ni bila krivda naše lesne trgovine, če se ni povečal naš lesni izvoz v Juž. Ameriko, temveč so bili krivi tega oni politični faktorji, ki niso poskrbeli, da bi imeli vsaj z Argentino sklenjeno trgovinsko pogodbo.

A tudi svoji dolžnosti do notranjega trga je lesna trgovina vedno v polni meri zadostila. Brez vsakega pritiska oblasti so se cene znižale, če so le okoliščine dopuščale in oskrba prebivalstva z drvimi je bila vedno dobra, razen če jo je seveda onemogočalo pomanjkanje vagonov. Če se je kdaj pripetilo kakšno pomanjkanje drv na domačem trgu, potem tega prav gotovo ni bila kriva naša lesna trgovina. Delovala je vedno dobro in nikdar se niso slišale pritožbe proti njej.

Pač pa je imela tem več vzrokov za pritožbe lesna trgovina, kakor je posebno jasno dokazalo svoječasno veliko zborovanje lesnih producentov in trgovcev v Ljubljani.

Vse to dokazuje, da ni bilo in da tudi ni nobene potrebe, da bi posegla oblast v lesno trgovino, ne v izvozno, še manj pa v notranjo. Če pa bi kljub temu smatrala oblast za potrebno, da vendarle poseže vmes, potem pa bi morala to storiti z največjo previdnostjo, preudarnostjo in v soglasju ali vsaj po zaslišanju naših lesnih organizacij.

Tako pa se ni postopalo, temveč je bila vsa lesna trgovina nakrat presenečena z uredbo o kontroli lesnega izvoza, ki je tako pomanjkljiva, da se danes celo pristojne oblasti sprašujejo, kako je bilo mogoče, da se takšna uredba izda. Naj navedemo samo nekatere naj-

hušje posledice, ki jih je rodila ta uredba. Ker nima nobenih prehodnih določil, je na mah povzročila popoln zastoj lesne trgovine in danes stoji na statine vagonov naloženih z lesom, ki pa se zaradi nove uredbe ne morejo premakniti naprej. Uredba namreč pravi, da je z dnem njene objave dovoljen izvoz lesa le proti izvoznemu potrdilu direkcije za zunanjo trgovino. Ta potrdila pa se sploh še niso izdala in tako ne more les naprej. In to je les, za katerega je Narodna banka že izdala izvozna dovoljenja. V času največjega pomanjkanja vagonov stoji ti neizrabljeni in počiva izvoz. Takoj bi se moralo izdati pojasnilo, da velja stara izvozna dovoljenja najmanj do 1. decembra.

V številki z dne 18. novembra smo objavili pogoje za izvoz žamanja. Ti pogoji so sestavljeni tako nestrokovno, da so absolutno neuporabni. Zamanja, ki bi bilo tako posušeno, da bi 30 metrov tehtalo le 10 ton, ni skoraj mogoče dobiti. Kar pa je najbolj žalostno, je to, da so pogoji, ki jih predpisuje oblast, mnogo manj ugodni, kakor pa so jih dosegli v tujini

naši lesni izvozniki. Če bi ti pogoji obveljali, bi bili lesni trgovci in proizvajalci prav občutno prizadeti.

Le nekaj najbolj drastičnih primerov smo navedli, ki dokazujejo, kakšna škoda se dela, ker se izdajajo novi predpisi brez sodelovanja gospodarskih ljudi. Tudi nova uredba o kontroli lesnega izvoza je bila namreč izdana brez vsakega zaslišanja zastopnikov lesnega gospodarstva.

Takšne težke napake vsebujejo sedaj izdani predpisi, da se mora človek vprašati, ali se res hoče uničiti lesna trgovina, od katere je živila skoraj vsa Slovenija in ki je bila tudi v času največje gospodarske stiske naša najbolj aktivna postavka? Vendar se ne sme dopustiti, da bi birokratični teoretiki reševali na lastno pest vprašanja, ki jih ne poznajo, ki pa zadevajo življenjski živec našega narodnega gospodarstva!

Mnogo prevažna je lesna trgovina za naše gospodarstvo, da bi se smela tako lahkomišlno uničevati! Ne pustimo tega in z nami mora biti vsak, kateremu je le količkaj pri srcu narodno gospodarstvo!

Samo dnevna tržna cena je odločilna

Cena slehernega blaga je silno relativna in zelo spremenljiva. Danes silno ceneno blago more čez noč postati silno drago in tudi narobe. Vse je odvisno od tega, kako se blago potrebuje in kako je dosegljivo. Če se blago zelo potrebuje in se težko dobi, je njegova cena visoka in najsilni bi bilo v normalnih razmerah še tako malo vredno. Konja za kraljestvo dam, vzklika Rihard III. v Shakespeareovi drami. Vse premoženje bi dal za kozarec vode oni, ki umira od žeje. Seveda naraste cena blaga tako zelo le v izrednih časih ali v izrednih situacijah, a danes živimo v izrednih časih in zato je nemogoče, da bi vse blago ohranilo ceno, kakršno je imelo v normalnih časih.

Če je zaprt uvoz iz čezmorskih dežel, se mora podražiti blago, ki prihaja iz teh dežel in ki ga doma ni mogoče popolnoma nadomestiti. To blago nikakor ne more imeti cene, kakršno je imelo pred uveljavitvijo uvoza, temveč bo imelo višjo ceno. Noben dekret tega ne more preprečiti. Blago je dejansko vredno najmanj toliko, kolikor se mora plačati, da se nabavi novo blago. Čisto vseeno je, po kateri ceni je bilo blago nabavljeno, ker tista cena je veljala tudi le za tiste čase. Nova cena pa velja za nove

čase in kdor hoče imeti novo blago, mora plačati tudi novo ceno.

Drugače ne more biti in niti ni v interesu ljudi. Kajti če bi ohranilo blago staro ceno, bi ga ljudje prav tako trošili, kakor so ga trošili takrat, ko je bilo lahko dosegljivo. Šele visoka cena sili k varčevanju. Samo plačevanje blaga po novi ceni pa tudi prepreči, da ne ostanejo ljudje brez blaga. Znova je tu treba ponoviti staro resnico: Če se proda blago po stari ceni, bo mogoče nabaviti morda le polovico stare količine blaga. Zaloga se bodo zmanjšale za polovico. Če se proda blago drugič, se zmanjšajo zaloge na eno četrtino, nato na eno osmino itd. Vsako zmanjšanje zalog pa dvigne povpraševanje po blagu, vsako povpraševanje pa ceno blagu. Čim manjše so zaloge, tem višje so cene. Dejansko povzroča prodaja blaga po nabavnih cenah vedno večjo druginjo, dočim prodaja po dnevnih tržnih cenah še najprej zaustavi dvig cen, ker otežuje pomanjkanje blaga. Prodaja po nabavnih cenah je hipno potrošniku morda res v korist, toda ta korist je le navidezna, ker bo prihodnjič plačal potrošnik blago dvakrat tako drago.

Če ga bo sploh dobil. In tu se še zlasti pokažejo slabe posledice prodaje po nabavnih cenah. Re-

cimo, da ima trgovec z drvimi v mestu okoli 100 zasebnih strank, ki jih redno zalaga z drvimi. Trgovec prodaja danes drva po nabavnih cenah. Gotovo pa je, da bodo drva prihodnje leto dražja, ker bo zaradi vpklicev ljudi proizvodnja padla, potrošnja pa iz istega razloga narasla, da bo blaga vsekakor manj na razpolago. Poleg tega bodo narasli tudi vsi produkcijski stroški in tudi kupna moč denarja se ne bo zboljšala. Trgovec bo mogoč zato, če je prodal drva po nabavnih cenah in je ta za polovico manjša od tržne cene, kupiti drva le za polovico svojih strank, oz. za vse stranke le polovično količino. Stranke bodo ali morale plačati za drva polovico več ali pa bodo imele za polovico manj drv. Prodaja po nabavnih cenah bo celo njim v direktno škodo.

Jasno pa je tudi naslednje: Če zrastejo davčna bremena in socialne davke, ker ne veljajo več stare cene, če iz istega razloga naraste cena živilom, nepremičninam itd., če se zvišajo plače, ne more samo za trgovino veljati izjema, da mora prodajati po starih cenah. Če velja za vse nova dnevna tržna cena, mora veljati tudi za trgovino ali pa je gospodarski nered tu. V neredu pa so cene še vedno le zrasle, ne pa padle. Zato pa je tudi iz temelja zgrešeno, če se kalkulira cena blaga po nabavnih cenah, t. j. po ceni, ki je veljala nekoč, temveč je edino pravilno, da se kalkulira po dnevnih cenah, po kateri se edino more blago nabaviti.

Niso prazni predali v korist potrošniku, temveč polni. In ko bo prišel preobrat v cenah, da bodo te začele padati, tedaj bo tudi potrošnik prišel na svoj račun in bo plačeval manjše cene, toda ta preobrat je pri praznih predalih nemogoč.

Seja ožjega odbora Zveze trgovskih združenj

za dravsko banovino bo v petek dne 29. novembra 1940 ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani Trgoveškega doma v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo in razprava o nujnih tekočih zadevah.
2. Slučajnosti.

Predsednik:

Stane Vidmar s. r.

Tajnik:

Dr. Ivo Pustišek s. r.

Ureditev trgovinskih vprašanj z Italijo

V Rim je odpotoval viceguverner Narodne banke dr. Belin z višjim uradnikom Narodne banke Sofrenovičem in višjim uradnikom trgovskega ministristva dr. Motiko. Namen njegovega potovanja je, da se uredi nekatera vprašanja, ki spadajo v okvir sedanje naše trgovinske pogodbe z Italijo. Verjetno je, da se bo pri tej priliki tudi določilo, kdaj se sestane Jugoslovansko-italijanski stalni gospodarski odbor. Naša delegacija bo v Rimu skušala zlasti rešiti tudi vprašanje blokiranja blaga, ki smo ga kupili v čezmorskih državah in ki je bilo v italijanskih pristaniščih v trnutku, ko je Italija napovedala vojno. Večji del tega blaga je sicer že deblokiran, še vedno pa so v Italiji znatne količine bombaža, loja in kož, ki smo jih kupili v Ameriki. Tudi nekaj blaga, ki smo ga kupili v Franciji, je še blokirano v Italiji.

Važna konferenca za dvig tujskega prometa

Dne 14. novembra je bila na Bledu važna tujsko-prometna konferenca, ki jo je sklicala Tujsko-prometna zveza v Ljubljani. Vodil je konferenco predsednik zveze dr. Ratej. Konference so se udeležili zastopniki banske uprave, Zbornice za TOI, železniška in poštna direkcija, Zveza gostilničarskih združenj ter številni interesi z Gorenjske. Glavni referat je podal ravnatelj Zveze dr. Žizek.

Na konferenci se je razpravljalo o vseh vprašanih, ki se tičejo tujskega prometa ter je bila konferenca vseskozi pozitivna.

Podrobno bomo poročali o konferenci v eni prihodnjih števil.

Davčne olajšave za bombaž iz Turčije

Izšla je uredba, ki določa, da se za 3000 ton iz Turčije uvoženega bombaža ne plača skupni davek. Ta bombaž se mora razdeliti med industrijska podjetja pod nadzorstvom Direkcije za zunanjo trgovino.

Vprašanje cene koruze

Načrt uredbe o ureditvi trgovine s koruzo ter načrt o maksimiranju cene koruze je bil že poslan ministrom in banu banovine Hrvatske v podpis. Pričakujejo, da bo ta načrt sprejet. Po informacijah Jugoslovanskega kurirja bo prišla trgovina s koruzo na notranjem trgu pod kontrolo Prizada in Pogoda. Glede prodaje oz. odkupa koruze se predvideva, da se more odkupiti koruza od proizvajalcev, ki imajo več ko 100 stotov koruze, tudi prisilno. Načrt uredbe nadalje predvideva, da se bodo mogle oskrbovati s koruzo industrije, ki uporabljajo koruzo kot surovino, samo pri Prizadu oz. Pogodu.

Kar se tiče maksimiranja cen koruzi se poroča, da je predlagano, da bi maksimiranje cen koruze veljalo samo do 31. decembra 1940. Do takrat bi se odločilo, če se cene koruzi spremenijo ali pa se eventualno sploh dovoli svobodno določanje cen.

Maksimiranje cene kože vseh vrst

Trgovinski minister in minister za soc. politiko ter ljudsko zdravje sta odločila, da urad za kontrolo cen maksimira cene za kože in usnje za vsa država.

Izkoriščanje klirinških mark po starem tečaju

Devizna direkcija bo izdajala v bodoče dovoljenja za izkoriščanje starega tečaja (po 14'80 din) klirinške marke za plačilo do 25. IX. 1940 sklenjenih kupčij v Nemčiji v obliki štampljk na glavnem dokumentu, ki je priložen prošnji, namesto dosedanjih pismenih dovolil. Na ta način bo mogoče v najkrajšem času rešiti prošnje firm, ne da bi prišle tvrdke v neprijeten položaj, ker so morale vse dokumente priložiti prošnji za dovoljenje.

Opozarjajo pa se pooblaščenim zavodi, da bodo v bodoče mogli izvrševati plačila v Nemčijo za račun domačih uvoznikov na podlagi starega tečaja na naslednji način:

a) na podlagi pismenih dovoljenj devizne direkcije NB, izdanih v smislu toč. 5. okrožnice z dne 28. IX. 1940,

b) na podlagi dovoljenja devizne direkcije v obliki štampljk namesto prej omenjenega dovoljenja. Dovoljenja v obliki štampljk se bodo glasila:

»S tem se dovoljuje uporaba starega tečaja nemške marke pri uvozu blaga iz Nemčije v višini..., če bo izvršeno plačilo najkasneje do 31. III. 1941. Plačilo

navedenega zneska na podlagi starega tečaja se sme opraviti samo, če se nanaša na primer, ki je naveden v dokumentu, le proti predhodni spolnitvi vseh pogojev, predvidenih v okrožnicah devizne direkcije št. 93, 94 in 109 in v kolikor pristojne nemške oblasti temu ne bodo ugovarjale.«

Vsi drugi prošnji priloženi do-

kumenti se uničijo s štampljko: »Ta dokument je bil priloga prošnje domače tvrdke, ki je bila vložena pri devizni direkciji hkrati z glavnim dokumentom, na katerem je v obliki pečata že izdano dovoljenje za izkoriščanje starega tečaja pri plačilu uvoza iz Nemčije. Brez tega dokumenta, na katerem je dovoljenje v obliki pe-

čata, se sploh ne more izvršiti plačilo.«

Določila okrožnice z dne 6. XI., ki se nanaša na možnost izkoriščanja starega tečaja, ostanejo še naprej v veljavi, s tem da morejo posamezne tvrdke upravičiti svoje pismene obveznosti s posebnim pismenim dovoljenjem devizne direkcije.

Gibanje obratov v tretjem četrtletju

Več industrijskih obratov odjavljenih, v drugih skupinah več prijav

Zbornica za TOI je izdala statistiko o prijavah in odjavah obratov na njenem območju v 3. četrtletju. Iz te statistike se vidi, da je število industrijskih obratov nazadovalo, dočim je bilo prijavljenih več trgovskih, obrtniških in gostinskih obratov kakor pa odjavljenih.

Pri industriji se vidi, da je vplivalo že pomanjkanje surovin. Tako je bilo na novo prijavljenih: 2 lesni industriji (1 odjavljena), tovarna za izdelovanje lepence in kartonaže in obrat za izdelovanje lovskih nabojev. Torej podjetja, ki niso navezana na tuje surovine. Odjavljeni pa so bili: 1 izdelovanje usnjatih in celuloidnih izdelkov, 1 tkalnica, 2 industriji čevljev, 1 izdelovalnica lovskih nabojev in 1 podjetje za mletje krede, kaolinske zemlje, barita, okrov in raznih satinobrov.

Skupaj so bili 4 obrati prijavljeni, 7 pa je bilo odjavljenih.

Trgovinskih obratov je bilo prijavljenih 53, odjavljenih pa 43.

Obrtniških prijavljenih 202, odjavljenih 139.

Gostinskih prijavljenih 53, odjavljenih pa 45.

Za vse leto dobimo naslednjo sliko:

Industrijski obrati:			
	prijave	odjave	razlika
I. četrtletje	7	10	-3
II. "	8	5	+3
III. "	4	7	-3
Vsa tri četrtletja	19	22	-3
Trgovinski obrati:			
I. četrtletje	180	188	-8
II. "	178	135	+43
III. "	141	100	+41
Vsa tri četrtletja	499	423	+76
Obrtni obrati:			
I. četrtletje	258	198	+60
II. "	242	179	+63
III. "	202	139	+63
Vsa tri četrtletja	702	516	+186
Gostinski obrati:			
I. četrtletje	57	52	+5
II. "	69	41	+28
III. "	53	45	+8
Vsa tri četrtletja	179	138	+41

Če podrobno pregledamo seznam prijavljenih in odjavljenih obratov, potem se ne nudi nobena posebna značilnost.

Med trgovinskimi obrati znanja največ prijav trgovina z mesanim blagom (53), ki pa ima tudi največ odjav (44). Od drugih strok naj navedemo le nekatere (prva številka prijave, druga odjave):

Trgovina z živino 3, 1, z lesom 13, 5, z manufakturnim blagom 4, 0, s preprogami 2, 0, z modnim 3, 0, z živili 6, 2, s perutnino 1, 2, branjarije 8, 4, galanterijskim blagom 2, 1, trgovske agenture 4, 1, sejmarji 0, 2, avtotaksi 7, 10.

Ni pa treba misliti, da pomeni več prijav tudi res že zboljšanje v oni panogi trgovine, ker so nekatere prijave samo posledica prijav obratov, ki so že prej dejansko obstajali, a niso bili prijavljeni.

Med obrtnimi podjetji je bilo prijav in odjav:

pečarji 3, 0, kovači 3, 1, kleparji 3, 0, mehaniki 4, 1, žage 16, 1, kolarji 2, 3, mizarji 13, 11, sodarji 3, 2, sedlarji 1, 2, tkalci 3, 0, izdelovanje pletenin 3, 2, krojači 9, 11, šivilje 6, 14, krojačice 8, 5, mo-

Padanje romunske petrolejske proizvodnje

Čeprav je romunski generalni komisariat za petrolej izdal ponovno v aprilu in maju energične ukrepe, da bi se ohranila proizvodnja petroleja vsaj na dotedanji višini, je ta vendarle znova padla. Ob koncu oktobra je znašala povprečna dnevna proizvodnja 1450 vagonov proti 1685 vagonom v februarju in 1700 vagonom v oktobru lani. Proizvodnja je torej padla za 15%. V prvih devetih mesecih je znašala vsa proizvodnja:

leta 1940. 4.527.204 ton
leta 1939. 4.685.265 ton
leta 1938. 4.983.813 ton
leta 1937. 5.418.001 ton
leta 1936. 6.609.683 ton

Iz teh števil se vidi, da proizvodnja petroleja v Romuniji stalno pada.

Politične vesti

Hitler je prišel na Dunaj, kjer ga je množica ljudstva navdušeno pozdravljala.

V dvorcu Belvedere na Dunaju je bil v sredo dopoldne slovesno podpisana protokol o pristopu Madžarske k trojnemu paktu. Protokol, ki so ga podpisali zunanji ministri Italije, Nemčije in Madžarske ter japonski veleposlanik Kuruzo, določa: 1. Madžarska pristopa k trojnemu paktu, ki je bil podpisan dne 27. septembra v Berlinu. 2. Če bodo obravnavale v trojnemu paktu predvidene tehnične komisije vprašanja, ki se tičejo tudi Madžarske, bodo prisotni pri razpravah teh komisij tudi madžarski delegati. 3. Besedilo je sestavljeno v nemščini, italijanščini, japonščini in madžarsščini. Vsako besedilo velja kot originalno besedilo.

Po podpisu protokola je podal madžarski zunanji minister grof Csaky izjavo, v kateri je dejal, da so sklenile Nemčija, Italija in Japonska zvezo, da bi se čim prej omejila vojna in obnovil trajen mir. Madžarska da se je 20 let borila proti krivičnim mirovnim pogodbam in samo Nemčija in Italija sta imele razumevanje za težnje Madžarske. V zadnjih dveh letih je mogla tudi Madžarska z njuno močjo brez prelivanja krvi doseči revizijo trianoske pogodbe. S tem sta dokarali obe sili, da hočeta doseči mirno revizijo krivičnega stanja. S tem se je začelo ponjuni zaslugi novo razdobje v človeški zgodovini in ta politika je privedla tudi do trojnega pakta, ki ni naperjen proti nikomur. Madžarska hoče z vsemi sosedi, ki spoštujejo njen zgodovinski razvoj, živeti v dobrih odnosih. Odločila se je za pristop k trojnemu paktu, da sodeluje pri ustvaritvi pravičnejšega reda v južnovzhodni Evropi.

Iz Budapešte se poroča, da je Madžarska sicer podpisala protokol, da pa ostane še nadalje nevtralna država.

Ribbentrop je izjavil po podpisu protokola, da je namen trojnega pakta trojni: 1. ustvaritev pravičnejšega svetovnega reda in njegova stabilizacija za čim daljšo dobo, 2. boj proti vsem hujskačem vojne in vsaki sili, ki je za razširjenje vojne, 3. združitve držav, da

se čim prej obnovi svetovni mir. Madžarska se je kot prva država solidarizirala s temi nameni in zato jo pozdravlja. Druge države bodo sledile njenemu vzgledu.

Takoj po podpisu protokola je sprejel Hitler vse zunanje ministre ter japonskega veleposlanika, maršala Keitla in druge nemške odličnike. Popoldne pa je Hitler sprejel madžarskega min. predsednika in grofa Csakyja ter imel z njima v navzočnosti v Ribbentropa poldrugourni razgovor.

Belgijski kralj Leopold je imel te dni razgovor s Hitlerjem. O vsebini razgovora ni nobenih točnih vesti.

Vodja Romunije gen. Antonescu je odpotoval v Berlin. V kratkem pride v Berlin tudi predsednik Slovaške dr. Tiso.

Iz Sofije poročajo, da je Bolgarska pripravljena dovoliti nemškim četam prehod skozi Bolgarsko. Iz Ankare pa poročajo, da Turčija ne bi mogla dopustiti prehoda nemških čet skozi Bolgarsko.

Bolgarski listi pišejo vedno bolj glasno o bolgarski zahtevi po izhodu na Egejsko morje. Listi naglašajo, da je Nemčija upravičenost te zahteve že priznala.

Bolgarsko časopisje je dobilo od sofijske vlade nalog, da ustavi propagando za priključitev grške Trakije Bolgarski in za dostop Bolgarske do Egejskega morja.

Turški parlament je na tajni seji odobril izredne ukrepe vlade zaradi sedanjega mednarodnega položaja.

Turški odbor za izvajanje zakona o narodni obrambi je odredil, da morajo biti od 21. novembra dalje vsa turška mesta zatemnjena. Nadalje je odredil, da se zasežejo za državo vsa industrijska podjetja, če bi bilo to potrebno.

Grki poročajo, da so na epijski fronti predrili italijansko fronto na več mestih in da se italijanske čete umikajo. Grki poročajo nadalje, da so zaplenili mnogo vojnega materiala ter ujeli tudi mnogo vojakov.

Italijani poročajo, da so uspešno odbili grške napade zapadno od Kalibakija (blizu albanske meje). Nadalje poročajo Italijani o zelo močnih napadih italijanskih letal na grške postojanke. Boj za Korčo se še nadaljuje. Nekateri listi poročajo, da bodo boji okoli Korče odločilnega pomena.

Grki poročajo, da so prodrli do Ohridskega jezera, kar je italijanske čete pri Korči silno iznenadilo. Korča je bila po nekih vesteh že zasedena od Grkov. Argirokastru so se približali Grki na 11 km. Italijani poročajo, da so vse grške napade odbili.

Angleški kralj je otvoril novo zasedanje parlamenta. V svojem prestolnem govoru je naglasil, da so vsi narodi britanskega imperija odločeni, da nadaljujejo borbo, dokler ne bo zajamčeno svobodno življenje. Izrekel je svoje priznanje angleškemu ljudstvu zlasti pa mornarici in letalcem. Posebej je poudaril zelo prijateljske odnose z Združenimi državami. Koncem svojega govora je napovedal dva zakona, s katerima se bo zajamčila povrnitev vse škode od bombardiranja vsem prebivalcem Anglije.

V angleškem parlamentu je govoril Churchill o položaju. Dejal je, da se je angleška obramba Egipta, ki je bila pred meseci še zelo slabotna, zelo okrepila in more sedaj mirno čakati na napad. Z velikim priznanjem je nato govoril o Grkih, katerim se je posrečilo, da so že skoraj vse svoje ozemlje očistili od napadalcev. Vojna zahteva zelo velike žrtve in bo še dolga, toda ravno v stiski je angleški narod še vedno pokazal svojo veličino. Z zaupanjem gleda v bodočnost.

Zun. minister Halifax je v svojem ekspoziciji posebno obširno govoril o odnosih s Sovjetsko Rusijo. O vsem vprašanju bo v lordski zbornici v kratkem večja razprava.

Britanski veleposlanik Cripps je imel enourni razgovor s pomočnikom zun. komisarja Višinskim.

Nemška letala so izvedla silno močan napad na Birmingham. Nad 500 nemških letal je vrglo na mesto 50 vagonov razstreliva. Ameriški dopisniki pravijo, da je doživel Birmingham enako močno bombardiranje kakor pred dnevi mesto Coventry. Na to mesto so nemška letala izvršila nov bombni napad.

Mornarica Združenih držav se je že začela posluževati nekaterih oporišč, ki jih je prepustila Vel. Britaniji Združenim državam. Britanska vojna mornarica je s tem znatno razbremenjena.

Španija je začela veliko propagandno akcijo, da bi odvrnila urugvajsko vladu od tega, da odstopa Združenim državam Severne Amerike pomorska in zračna oporišča. Vojno sodišče v Valenciji je obsodilo na smrt 21 članov neke levičarske špionske organizacije, ki je delovala v času državljanske vojne, 26 pa na 30letno ječo.

KNJIGA O OSNOVNIH TRGOVSKIH NAČELIH

Konzorcij „Trgovskega lista“ je izdal in založil delo znamenitega ameriškega trgovskega publicista

H. N. CASSONA:

BUSINESS

Knjiga vsebuje 16 osnovnih nauk o pravilni trgovini. Vsak trgovec, zlasti pa trgovski naraščaj mora prebrati to knjigo. / Knjiga se naroča pri upravi „Trgovskega lista“, Ljubljana, Trgovski dom Telefon štev. 47-61 * Cena knjige din 20.— Trgovska združenja in kole dobe znaten popust Naročite znamenito knjigo takoj!

Prijave za zgradarino nepotrebne

Finančni minister je izdal odlok, da se odmera zgradarine za l. 1940. podaljša še za leto 1941. Zaradi tega je bil tudi razveljavljen poziv za vlaganje prijav za odmero zgradarine v času od 1. do 30. novembra. Davčne uprave teh prijav ne bodo več sprejemale. Prijave za odmero zgradarine bodo morali vložiti v decembru le novi davčni zavezanci ter zavezanci zgradarine, katerih davčni donos se je bistveno povečal ali zmanjšal.

Trgovcem je podaljšan rok za prodajo starih zalog mila

Po naredbi o izdelavi mila, ki jo je predpisal trgovinski minister, bi morali trgovci v 60 dneh od uveljavljanja uredbe prodati vse zaloge starega mila. Ker je bil proti tej popolnoma neumestni odredbi upravičen odpor, je bil sedaj podaljšan ta rok za 30 dni. Zakaj ne za več? Ali še bolje: zakaj se ni vsa ta določba razveljavila?

Dopolnilna prenosna taksa

Davčna uprava Ljubljana-mesto obvešča vse zavezance, ki plačujejo dopolnilno prenosno takso, da se z 31. XII. 1940 konča petletna takсна perioda. Pozivajo se zavezanci, da vložijo taksne napovedi o imovini za novo taksno periodo 1941-1945 najkasneje do 15. januarja pri tukajšnji upravi. Tiskovine se dobijo v Jugoslovanski knjigarni za ceno 2 din.

Oni, ki imajo premoženje v več okoliših, lahko zaprosijo Dravsko finančno direkcijo, da jim dovoli plačevati dopolnilno prenosno takso v enem kraju, in sicer v onem, kjer je največ njih premoženja.

Zavezanci, ki uživajo trajno davčno prostost, morajo prav tako vložiti taksno prijavo in istočasno zaprositi za odlok o trajni davčni prostosti.

Občni zbori

Ustanovni občni zbor tvrdke »Gregorc & Co, d. d. veletrgovina s kolonialnim in specerijskim blagom v Ljubljani« bo v četrtek dne 5. decembra ob pol 12 v pisarni javnega notarja Hafnerja. Na dnevnem redu so volitve in sklepanje o ustanovitvi delniške družbe. Občnega zbora se smejo udeležiti samo delničarji, ki so založili vsaj šest dni pred občnim zborom pri koncesionarnih začasna potrdila o vplačani glavnici najmanj v višini ene delnice z nezapadlim kuponom.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 20. novembra objavlja: Uredbo o spremembah zakona o Priv. agrarni banki — Uredbo o oprostitvi industrijskih podjetij od plačila taks ob prenosu sedeža v Jugoslavijo — Naredbo o spremembi mezdnih razredov — Tabelo denarnega ekvivalenta naravnih prejemkov za vse območje SUZORJA — Naredbo, s katero se razširja odškodnina za nezgode po zakonu o zavarovanju delavcev — Naredbo o kontroli izvoza fižola — Dopolnitev pravilnika o določanju in vračanju varščin — Odločbo o izdelovanju obutve in delov obutve iz starega regeneriranega kavčuka — Odločbo o vpisovanju obresti v dobro na dolgove za uvoženo blago iz inozemstva — Novo izdajo poštinih znamk s podobo Nj. Vel. kralja Petra II. v vrednosti 5 in 5-50 din — Pristojbine za odpremo časnikov in časopisov po pošti — Nove poštne takse v prometu z Bolgarsko — Prijavljanje zalog lesenega stavbenega materiala — Prijavljanje zaloge blaga — Odločbo o prijavljanju zaloge premoga — Pojasnilo o prijavljanju zaloge kož.

Naredba o kontroli izvoza lesa,

lesnih izdelkov ter gozdnih proizvodov

Na podlagi čl. 1. uredbe o kontroli zunanje trgovine je predpisal minister za trgovino in industrijo dr. Andres naslednjo naredbo o kontroli izvoza lesa, lesnih izdelkov ter gospodarskih proizvodov sploh:

Cl. 1. — Kot les v smislu te naredbe se smatra vsak les v okroglem, cepljenem, tesanem ali žaganem stanju iz tar. post. 91, 93, 94 in 95 uvozne car. tarife.

2. Kot lesni izdelki se smatrajo finalni ali polfinalni izdelki iz lesa brez vezi ali v slabi zvezi z drugim materialom, a proizvedeni na mehaničen ali kemičen način (tar. post. 92, 422-435, ex 217, ex 230, ex 255, ex 256 in ex 441. uvoz. car. tarife).

3. Kot gozdni proizvodi se smatrajo postranski proizvodi gozdarstva, ki se dobivajo s smolarjenjem ali enostavnim zbiranjem gozdnih plodov kakor skorje, listja, šibja, protja, trsk in podobno (t. p. 97, 98, 99, 100, 101 in 102 uv. car. tar.).

Cl. 2. — Les, lesni izdelki in gozdni proizvodi, navedeni v čl. 1. te naredbe (v nadaljnjem na kratko imenovani proizvodi gozdarstva), se smejo izvažati samo na podlagi izvoznega potrdila, ki ga izdaja v smislu te naredbe Direkcija za zunanjo trgovino (v nadaljnjem imenovana Direkcija) ter od direkcije v to pooblaščenih organi (banska oblast banovine Hrvatske, ekspoziture direkcije itd.).

Ostale izvode izročij izvoznik ob nakladanju šefu nakladalne postaje ali pristaniške oblasti. Ta na njih potrdi izvršeno nakladnjo ter vrne en izvod direkciji, ostale tri pa priloži tovrstnemu listu. Pri izvoznem carinjenju potrdbe carinske oblasti vse tri izvode, od katerih se eden pošlje direkciji, drugega zadrže carinske oblasti za svoj arhiv, tretji pa spremlja pošiljko s tovrstnim listom.

Izvozna potrdila podpisujejo osebe, ki so za to pooblaščenice od direkcije.

Cl. 6. — Razdelitev kontingentov za izvoz gozdnih proizvodov se izvrši po sklepu sveta za zunanjo trgovino ter na podlagi predlogov zainteresiranih strokovnih organizacij lesnega gospodarstva.

Sklep direkcije o razdelitvi kontingentov se takoj sporoči zainteresentom. Sklep o razdelitvi je takoj izvršljiv in po njem začne direkcija izdajati izvozna dovoljenja.

Proti odloku direkcije imajo izvozniki pravico pritožbe na trgovinskega ministra v roku 5 dni po sporočitvi sklepa. Te pritožbe se vlagajo ministru za trgovino in industrijo po direkciji in nimajo odločilne moči.

Če smatra trgovinski minister pritožbo za upravičeno, odredi, da se pri prihodnji razdelitvi storjena napaka popravi.

Cl. 7. — Izvozniki morajo na podlagi izdanih potrdil izvršiti izvoz v določenem roku ter po navodilih direkcije.

V upravičenih primerih se more podaljšati rok veljavnosti potrdila, če se je za podaljšanje zaprosilo najmanj 15 dni pred potekom roka ter proti plačilu odškodninske takse, katere višino določa trgovinski minister.

Če izvoznik iz upravičenih razlogov ne more izvršiti izvoza, mora takoj, kakor hitro ugotovi nemogućnost izvoza, vrniti direkciji potrdilo radi uničenja. Odpovedani kontingent gre v breme izvoznika, ki ga je odpovedal, nedobavljena količina pa se na predlog zainteresiranih strokovnih organizacij lesnega gospodarstva dodeli drugemu izvozniku ali drugim izvoznikom.

Cl. 8. — Direkcija more po pooblastilu svela za zunanjo trgovino organizirati za posamezne proizvode gozdarstva kakor tudi za posamezne države centralno kontrahiranje (sklepanje kupčije) teh proizvodov po naprej določenih cenah. V takšnih primerih imajo izvozna potrdila značaj zaključnice in izvoznik, ki se je prijavil za izvoz, mora po tem potrdilu izvoziti celotno dodeljeno mu količino v predpisanem roku in po pogojih, ki jih določi direkcija.

Cl. 9. — Vsako neizpolnjevanje ali izigravanje določb te naredbe se kaznuje z ozirom na velikost prekrška:

- a) z delno ali popolno izgubo kaveije,
- b) z izključenjem od izvoza na nedoločen čas,
- c) s črtanjem iz registra izvoznikov.

Kazni se morejo tudi kumulirati, izreka jih pa direkcija, ki jih pismeno sporoči izvozniku. Proti kazenskim odlokem ima izvoznik pravico pritožbe na ministra za trgovino in industrijo v roku 15 dni, potem ko mu je bila kazen sporočena.

Cl. 10. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem njene objave (t. j. z 19. novembrom 1940.) v »Službenih novinah«.

Naredba o kontroli izvoza lesa bo umaknjena

»Jugoslavenski Kurir« poroča, da je bila v Direkciji za zunanjo trgovino med zastopniki direkcije in člani Stalne delegacije lesnega gospodarstva konferenca, katere se je poleg zastopnikov ministrstva za gozdove, banske oblasti v Zagrebu in drugih oblasti udeležil tudi pomočnik trgovinskega ministra dr. Obradović. Na tej konferenci se je podrobno debatiralo o novi uredbi o kontroli izvoza lesa ter so proti tej naredbi ostro nastopili ne samo člani lesne delegacije, temveč tudi zastopniki ministrstva za gozdove, banske oblasti

ter tudi lastniki gozdov. Po daljši debati se je konstatiralo, da je ta naredba v škodo nadaljnjemu razvoju lesnega gospodarstva. Zato je potrebno, da se ta naredba prav radikalno spremeni. Nova naredba se bo izdelala v popolnem sodelovanju Direkcije za zunanjo trgovino, ministrstva za gozdove in rudnike in Stalne delegacije za lesno gospodarstvo. Kakor smo informirani, je zagrešil to naredbo neki uradnik ter se je na tej konferenci jasno izkazalo, kako so birokrati nedorasli za težka vprašanja zunanje trgovine.

Do 25. novembra neprijavljene zaloge drv se zaplenijo

Občne upravne oblasti I. stopnje v dravski in drugih banovinah (razen Hrvatske) so na zahtevo Centrale za kurivo odredile na podlagi čl. 3. odst. 1. uredbe o centrali za kurivo, da morajo vse osebe, ki razpolagajo z več ko 50 kubičnimi metri drv (za kurivo) najkasneje do 25. novembra 1940. prijaviti vse zaloge centrali za kurivo.

Obvezna prijava zalog velja za naslednje vrste drv: bukova, gabrova, cerova, jasenova, hrastova, brestova, mešana in druga trda, drva listnatega ter divjega sadnega drevja, vrbova, topolova, jelševa, za bukove zvezane odpadke in mešane trde nezvezane odpadke.

Obveznost prijave obstoji brez ozira na to, kje se zaloge nahajajo, torej tudi za zaloge, ki so še v gozdu.

Ponovno se opozarjajo osebe, ki imajo več ko 50 kub. metrov drv, da morajo do določenega roka (do 25. novembra) brezpogojno

prijaviti svoje zaloge Centrali za kurivo s priporočenim pismom. Prijave se bodo pregledale po policijskih in gozdnih oblasteh ter se bodo neprijavljene zaloge konfiscirale v korist centrale za kurivo brez kakršne koli odškodnine lastniku.

Prevoz drv je pod kontrolo

Trgovinski minister je izdal na podlagi uredbe o centrali za kurivo ter na zahtevo centrale naslednji odlok:

1. Odprema drv na območju dravske, vrbske, drinske, moravske in donavske banovine se stavi pod kontrolo centrale za kurivo.

2. Na območju navedenih banovin smejo državne in javne železnice, ladijske družbe in druga prevozna podjetja sprejemati drva (za kurivo) za prevoz samo, če je priloženo prevozno dovolilo, ki ga izdaja Centrala za kurivo.

3. Prevozno dovolilo mora imeti vsak tovor drv. Dovolilo se pri železnicah in ladjah priloži transportnemu dovolilu, pri ostalih prevoznih sredstvih pa ga mora imeti voznik. Od tega se

izvzemajo tovari, ki se prevažajo iz gozdov v skladišča med potom, s teh skladišč na železniška ali pristaniška skladišča ali na skladišča, s katerih se prodaja potrošnikom, v kolikor niso ta skladišča od gozda oz. od skladišča med potom oddaljena več ko 30 km.

Ravno tako se izvzemajo tovari, ki se prevažajo v območju mesta ali okraja, če se ne prevažajo po železnici ali ladji.

4. Obrazce odpremnega (prevoznega) dovolila predpiše poslovni odbor centrale za kurivo, ki obenem določi stroške izdajanja dovolil in kontrole.

5. Drva se začno pošiljati v smislu tega odloka s 1. decembrom 1940.

Težave s pošto dostavo na deželi

Trgovstvo za boljšo odpremo pošete tudi po ukinjenju nekaterih vlakov.

Ustavitev nekaterih vlakov, ki jo je pred par tedni odredila železniška uprava, da se razbremeni tovrstni promet in prihrani nekaj premoga, je postavila zlasti na Dravskem in Murskem polju tudi poštni promet na glavo, kar najbolj občuti poslovni živelj. Večerni vlak iz Murske Sobote, Ljutomer in Ptuja v Maribor je ukinjen, tako da prihaja pošta v mesto šele prihodnji dan. Poslovni stiki med mestom in deželo so zelo živahni in je trgovina v veliki meri navezana na pravočasno dostavo pisemske pošte. Ali se ne bi dalo urediti, da bi pisemska pošta na kak način, prihajala večer z Dravskega polja v Maribor, morda z avtobusom? Isto velja tudi za obratno smer in bi pisma prav lahko vzeli s seboj novi mestni avtobus ob 23. uri.

Na Murskem polju sta sedaj zopet začela voziti dva para ukinjenih vlakov, vendar se v dostavi pošte ni nič spremenilo. Posebno se to občuti v Gornji Radgoni in Ljutomeru, kjer se poštni zaključki delajo že pred poldnem, tako da se vsa pošta, izročena popoldne, odpremlja dalje šele drugi dan opoldne. Torej zamuda en cel dan, kar bi se z malo dobre volje lahko dalo odpraviti. Trgovci potrebujemo dobre pošne zveze, posebno za korespondenco. Zato se obračamo do poštne uprave s prošnjo, naj vendar upošteva naše potrebe in naj prevoz pošte ali vsaj pisemske, primerno uredi. Saj ima pošta od prevoza pisem lepe zasluzke in bi nam lahko ustregla, tudi če bi morala par mesecev, dokler vlaki zopet ne bodo vozili, nekoliko doplačati, ako bi avtobusna podjetja stavila velike zahteve, kar pa ni verjetno.

Zunanja trgovina

Iz Hrvatske se je dosedaj vsako leto izvozilo v Anglijo do 150 vagonov zaklanih puranov. V vsakem vagonu je bilo po 200 zabojev, v vsakem zaboju pa 7 do 9 puranov. Izvoz puranov se je navadno začel 1. decembra. Ker je sedaj izvoz v Anglijo nemogoč, so bili na Hrvatskem že v skrbeh, kam bodo izvozili purane. Sedaj so te skrbi rešeni, ker bo Nemčija prevzela ves izvoz puranov.

Zaradi boljše preskrbe prebivalstva v živili je sklenila bolgarska vlada, da se ustanovi poseben generalni komisariat za preskrbo prebivalstva z živili.

Italija bo v bodoče krila vso nemško potrebo v konoplji. Tako je bilo dogovorjeno na pogajanjih med italijanskim konzorcijem za izvoz konoplje ter nemškimi strokovnjaki.

Kontrola nad izvozom agrarnih proizvodov je bila v Italiji razširjena sedaj tudi na solato.

Turška trgovinska delegacija je izdala izvozna dovoljenja za Italijo. Italija pa bo dobavila Turčiji zdravila in gotove izdelke.

V Budapešti je prišla desetčlanska delegacija sovjetskega trgovinskega zastopstva, da se dogovori zaradi zamenjave blaga z Madžarsko. Rusi bi kupovali na Madžarskem predvsem motorje in železniški material, Madžarom pa bi dobavljali bombaž, azbest, les, olje in razne rudarske proizvode.

Denarstvo

Sprememba uredbe o prometu kovancev

Ministrski svet je predpisal uredbo o spremembi uredbe o kovanju in dajanju v promet kovancev. Spremeni se 3. člen, ki se odslej glasi:

>Pooblašča se finančni minister, da izkuje srebrni denar po 50 in 20 din v skupni vrednosti 1.300 milijonov din, in sicer

16.000.000 kovancev po 50 din v vrednosti 800 milijonov din in 25.000.000 kovancev po 20 din v vrednosti 500 milijonov din.

Po dosedanji uredbi se je smelo dati v promet srebrnikov po 50 din do največ 500, kovancev po 20 din pa do največ 300 milijonov din. Promet kovancev se bo torej povečal za pol milijarde din.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. novembra navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je zvišala za 45,7 na 2.537,5. Zlato doma v blagajnah se je povečalo za 20,1 na 2.131,6, zlato v tujini pa za 25,7 na 405,9.

Devize izven podloge so narasle za 72,9 na 570,7.

Vsota kovanega denarja pa za 3,6 na 188,1.

Skupna vsota posojil se je povečala za 52,6 na 1.743,8, in sicer so narasla menična posojila za 21,9 na 1.530,2, lombardna pa za 31,2 na 213,6.

Yrednostni papirji so izkazani s 345,4, za 5 več ko v prejšnjem izkazu.

Eskont bonov za narodno obrambo se je zvišal za 105,0 na 6.024,0.

Razna aktiva so padla za 39,9 na 1.862,6.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 43,4 na 12.944,9.

Dvignile so se obveze na pokaz za 285,9 na 3.102,9.

Razna pasiva so se zvišala za 4,4 na 338,1.

Skupno kritje se je zvišalo od 25-22% na 25-30%, samo zlato pa je padlo od 21-37% na 21-25%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

*

Zagrebske »Narodne novine« so objavile uredbo, po kateri bodo morali denarni zavodi v banovini Hrvatski objavljati svoje bilance po določeni shemi. Na ta način bo kontrola nad denarnimi zavodi znatno okrepljena.

Hrvatska sveopća kreditna banka d. d. v Zagrebu je odprla svojo podružnico v Beogradu. Ravnatelj podružnice je Josip Lukić, dosedaj višji uradnik v centrali.

Madžarska vlada je objavila zakon, po katerem se ustavlja vsako izplačevanje državnih dolgov v tujih valutah. Dolgove bo plačevala samo v pengih.

Velik silos za sadje

namerava graditi družba »Silos« v okolici Maribora. Sedaj je družba v pogajanjih z občino Pobrežje, ker se zelo interesira za obsežno parcelo na Teznu, na periferiji Maribora. Kraj je zelo pripraven, ker je v bližini železnica, od katere bi se do novih objektov zlahko zgradil dovlačni tir, potem električni daljnovod, cesta in vodovod, pa tudi v bližini se konča mestna avtobusna proga. Stroški so preračunani na več milijonov dinarjev. Vsekakor bi imela občina od modernega silosa velik dobiček, pa tudi Maribor sam in sploh vsa okolica. Na stotine vagonov žlahtnih jabolok se v normalnih letih izvažajo iz severne Slovenije in milijone dobi naše sadjarstvo za svoj imenitni pridelek. Če se bo sadje pravilno vskladilo in konserviralo, se bo izvoz lahko razdelil skoraj na vse leto in se bo sadje prodajalo takrat, kadar bodo cene ugodne.

Zakaj zahtevamo odpravo zadružnih privilegijev?

Zakaj je potrebna revizija zadrug?

>Domoljub« v svoji zadnji številki zavrača našo zahtevo po odpravi zadružnih privilegijev ter utemeljuje svoje stališče z naslednjimi razlogi:

Priznava, da je radikalna revizija zadrug res potrebna, toda ne za zadruge, ki so vključene v revizijskih zvezah, temveč za one zadruge v Beogradu, ki se danes bore proti Glavni zadružni zvezi in proti vsemu zadružništvu, ki je organizirano pod okriljem te zveze. Pri teh zadrugah bi se pri reviziji zadrug odkrilo, kakor pravi »Domoljub«, odkrilo, da predstavljajo te zadruge samo papirnato firmo, ki krije za sabo zasebno špekulacijo in resnično zlorabo zadružne oblike. Napake in prestopki špekulantskih zadrug pa se ne morejo nprtili vsemu zadružništvu in zato tudi ni upravičena splošna zahteva po obdajenju vsega zadružništva.

Nato pravi »Domoljub«, da je v državnih zakonodaji vedno veljalo načelo, da se ščitijo mali ljudje. Za splošnost je prava sreča, da imajo revni ljudje vendar nekaj opore v svojih zadrugah. Protizadružni (?) krogi zahtevajo obdajevanje zadrug zaradi enakopravnosti. Toda tu gre vendar za dve bistveno različni stvari, ker da je delovanje trgovca pridobitno, bistvo zadružne organizacije pa ni pridobitnost. Davčna prostost zadrug ima zlasti v današnjih časih velik socialni pomen in zato ni primerno boriti se danes proti zadrugam in blatiti naše zadružništvo, če se gode kje v Beogradu zlorabe.

Tako piše v glavnem »Domoljub« in na ta njegova izvajanja moramo odgovoriti, čeprav smo že na vse te razloge več ko enkrat zadostno odgovorili. Ali kakor kažejo ravno ta izvajanja, za nekatere vsa zadeva še ni zadostno razčiščena.

Zakaj torej zahtevamo odpravo zadružnih privilegijev?

Predvsem moramo naglasiti, da mislimo vedno, kadar govorimo o zadružnih privilegijih, le o privilegijih nabavljalnih in konsumnih zadrug, ki so danes dejansko že prave trgovine. Prav nič nimamo proti temu, če imajo kmetijske produkcijske zadruge, prave kreditne zadruge in druge na pravi zadružni podlagi sloneče zadruge svoje privilegije.

Odkločno pa smo proti temu, da bi uživale privilegije tudi zadruge, ki predstavljajo — kakor pravi »Domoljub« — samo papirnato firmo, ki krijejo špekulacijo in ki pomenijo resnično zlorabo zadružne oblike. Jasno je, da takšne zadruge ne zaslužijo prav nobenih privilegijev in posebnih ugodnosti in da so takšne zadruge, priznava »Domoljub« sam. Torej mora biti logično tudi za to, da se revidirajo zadruge, da se ločijo prave zadruge od nepravih in da se vsem nepravim zadrugam brezobzirno vzamejo vsi privilegiji.

Med nepravimi zadrugami pa spadajo tudi nabavljalne zadruge in tudi mnoge konsumne, od katerih so bile mnoge ustanovljene le iz strankarskih ali pa drugih nezadružnih nagibov.

Nikakor ni res, da bi bili danes zadružni predpisi tako strogi, da bi mogli biti deležni koristi zadrug le mali ljudje. Ali je član zadrug bogataš ali siromak, to je danes brez pomena in ne odloča o davčni prostosti zadrug. Morejo biti člani zadrug tudi sami bogataši in vendar bodo deležni davčnih oprostitev. Da bi bili deležni dobrot zadrug le mali ljudje, je danes prazna fraza.

To v Ljubljani in drugih večjih krajih tudi vedno vidimo. Da pridejo res revni ljudje do kuriva in cenjenih živil, morajo skrbeti

občine in dobrotelne ustanove, nikjer pa ni vidna nobena zadruga, ki bi to skrb prevzela.

Prav nič tudi ni res, da bi v današnjih razmerah imel mali človek kakšno oporo v zadrugah. Vse nabavljalne zadruge po vrsti prodajajo vse blago po istih cenah kakor trgovci, čeprav se deležne vse mnogih dobrot, trgovci pa nobenih. Kje je kdo kaj slišal o tem, da je zaradi zadrug padla tudi le za spoznanje draginja? Kje se pozna le količjak vpliv zadrug na zboljšanje aprovizacije prebivalstva?

Se vedno pa tudi drži zahteva, da se morajo privilegiji nabavljalnih zadrug odpraviti tudi zato, ker so v nasprotju z načelom davčne enakopravnosti! Ta zahteva drži, ker so tudi mnoge nabavljalne zadruge dobile že čisto pridobiten značaj. To dokazujejo njih milijonski čisti dobički. Ali delajo prave zadruge kakšne dobičke? Zakaj pa se je moralo že toliko takšnih zadrug spremeniti v družbe, če ne zato, ker nikakor niso mogle spraviti v sklad svo-

jega poslovanja z zadružnim zakonom, čeprav ta dopušča polno skritih vrat za nezadružno poslovanje. Če se zahteva visok davek od trgovca, ki komaj zasluži toliko, kolikor potrebuje za svojo eksistenco, kako se more popolnoma oprostiti od davka zadruga, ki izkaže ob koncu leta milijonski čisti dobiček? Kdo more zagovarjati takšno neenakost?

Nič ne pomaga večno sklicevanje na koristnost nekaterih zadrug. Nikdar ne more biti ta koristnost tako velika, da bi pokrila vse nedostatke vseh podjetij, ki imajo zadružno obliko. Danes so časi, ko domovina od vsakogar zahteva svoje prispevke in ko morajo tudi zadruge nekaj dati za skupne potrebe. Se prav posebej pa morajo žrtvovati zadruge z milijonskim premoženjem, zlasti še ona podjetja, ki so zbrala ta denar predvsem s pomočjo ugodnosti, ki jim jih je naklonila država. Danes je čas, da se te zadruge izkažejo državi hvaležne in zato so danes privilegiji nabavljalnih zadrug — pravi anahronizem.

Ljublianski tovorni kolodvor urejujejo

V začetku meseca smo v daljšem članku razložili težave, ki jih imajo trgovci-uvozniki na blagovnem kolodvoru. Železniška uprava je trgovske podjetnike pozvala v listih, naj hitro razkladajo blago, ki ga dobivajo po železnici. Trgovci so se lahko upravičeno sklicevali na minimalne zneske stojnine, kar je dokaz, da že od nekdanj blago razkladajo z največjo naglico, pri tem pa so tudi navajali velike ovire in težave, ki jih imajo pri svojem delu na razkladalnih tirih. Železniška uprava je upravičene pritožbe upoštevala in zdaj lahko ugotavljamo, da se tovorni kolodvor urejuje.

Pod to zelo potrebno in hvalevredno urejevanje spada v prvi vrsti rednejša dostava tovornih vagonov na razkladalne tere. Prej so mnogokrat naenkrat dostavljali tja celo vrsto vagonov, ki so se polagoma nabrali v Zalogu in v Ljubljani in so jih naročniki, obveščeni od svojih dobaviteljev, že dolge dneve zaman pričakovali. Rednejša dostava tovornih vagonov na razkladalne tere je trgovcem posebno dobrodošla ob ponedeljkih in po praznikih in za takrat so odprli tudi drugo okno pri izdajni blagajni, dočim se je prej vsak delavnik vila dolga kača strank pred enim samim blagajniškim oknom.

Drugo zelo važno urejevanje na tovornem kolodvoru pa se tiče tirov samih. Interesirani trgovci in podjetniki tudi to urejevanje toplo pozdravljajo v prepričanju, da ne bo ostalo samo pri dobrem začetku. Dva tira sta urejena, izve-

dena je kanalizacija in novi kupi gramoza pričajo, da se bo posipanje nadaljevalo. Upamo, da bodo ves ta, tu pa tam naložen material čimprej porabili in da se bo posipavanje nadaljevalo tako, kakor kažejo hvalevredni začetki.

Tira št. 52 in 53 bi bila tako v priličnem redu, ostal pa je v vsej zapuščeni tretji tir št. 54, ki je ob čisti in ki mu od nekdanj, ko so stali tam transporti iz bonišničnoizolirnic, pravijo »bolniški tir«, kar je v skladu tudi z njegovo današnjo zapuščeniostjo. Med njim in tirom št. 53 ni videti prav nobene blagodatne izvedene kanalizacije, ker se kar vrstijo vdrtine in so ob zamašenih jaskih pravcata jezera vode in blata. Ves prostor med obema tiroma bi morali prekopati, zravnati, posuti in utrditi, ter skrbeti, kakor sploh na vsem tovornem kolodvoru, za rednost in trajnost vzdrževanja. To ni potrebno samo zaradi neoviranega razkladanja blaga, temveč tudi zaradi varnosti ljudi in vprežne živine, ker se vzdolž vsega tira kar vrstijo poleg grdi mlak in blatnih kotanj tudi nevarne jame, a se znajde tu pa tam tudi kak velik kamen, ki bi mogel tudi najmočnejšemu vozilu napraviti občutno škodo. Upamo, da bo čimprej tudi prostor ob »bolniškem tiru« postal enak prostoru ob ostalih dveh tirih, s čimer bodo — kakor že rečeno — odstranjene velike ovire in tudi nevarnosti, a bo seveda vse skupaj še precej daleč od končne rešitve, kakršno bi predstavljalo tlakovanje s kokami. Kadar bo za silo urejen tudi prostor od tira št. 54, bomo šele lahko govorili o začasnih ureditvi tovornega kolodvora. Začetki so storjeni, zaslužijo pohvalo in priznanja; da je do končne rešitve še daleč, pa lahko vidimo iz dejstva, da porablja železniška sekcija letno cca 1000 ton cementa, a da pri tej uporabi nima na razpolago niti enega mešalnega stroja. Nujno potreben bi bil tudi primerno težak valjar, s katerim sekcija žal tudi ne razpolaga in mora v primeru potrebe vsepovsod prositi zanj, da ji ga kdo — seveda proti primerni odškodnini — začasno posodi. Na razkladalnih tirih so štiri svetilke in, ko zdaj gorijo vsaj tri, spada to tudi k preurejevanju, ki naj bi se nadaljevalo z enako dobro voljo, kakor se je začelo.

V časih skrčenih zaslužkov vpeljite v svoji trgovini edilni prašek za prašiče

Prodajna cena dia 8'—, nabavna cena din 6'50 pri odjemu najmanj 15 zavitkov.

Pri odjemu 25 zav. din 6'25, pri odjemu 46 zav. din 6'—, vse fco po pošti. — Pri večjem odjemu zahtevajte posebno ponudbo.

Delamo stalno reklamo v časopisih, tako da Vam je prodaja zelo olajšana. Založna za Kranjsko DROGERIJA KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1. — Založna za Štajersko DROGERIJA KANC, Maribor, Gospodarska ulica 35.

Dobave - licitacije

Uprava zavoda »Čačak« v Čacku sprejme večje število kvalificiranih delavcev, in sicer: strugarjev, livarjev, telefonskih, delavcev za precizna dela in elektro-mehaničkov, varilcev ter kovinarjev.

Direkcija drž. železnice, prometno-komercialni oddelek v Ljubljani sprejema do 25. novembra ponudbe za dobavo omaric za vlakovno opremo iz mehkega lesa.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 25. novembra ponudbe za dobavo raznega vrvarskega materiala, raznih pisarniških potrebnin, raznega orodja; dne 27. novembra raznih elektrod, kablja i. dr.; dne 30. decembra ciklostil papirja in barve.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 25. novembra ponudbe za dobavo elektrod za električno varjenje, železnih vijakov, podložnih ploščic, brončene žice in do dne 2. decembra za dobavo avtomatične telefonske naprave.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 25. novembra ponudbe za dobavo tračnikov, kotnega železa, krogličnih ležajev, dimnih steh, valovitih plošč za pokrivanje streh, črnega platna ločenega, svetiljk za kočije, avto-zračnice, motnega stekla in pralne sode; dne 2. decembra zobatih koles, električne naprave za čiščenje kotlovske cevi, U-železa, strešne lepene, šip za okna, trofaznih elektromotorjev, kisika in disousa, grafitnih loncev, redučnih ventilov, solne kisline in firneža.

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 26. novembra ponudbe za dobavo koruze v zrnu; 10. decembra kompletne centrifugalne sesalke.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 27. novembra ponudbe za dobavo železa, železne pločevine, zakovic, okovja, jeklenih cevi, svinčenega akumulatorja, ogledal, lesenih sodov; dne 28. novembra steklenega papirja, lino-leja; dne 29. novembra raznega orodja in gumocevne kablja; dne 2. decembra prebijačev z maticami, modro-belega platna ter olivnega olja; dne 3. decembra strojne in plavljenega jekla, kožnega jermena, zrnatega železa, jeklene pločevine in zakovic, lanenega sukanca, ventilatorjev z električnim motorjem; dne 4. decembra raznih ščetk, železnih in jeklenih cevi, ventilov iz medi, električnih žarnic; dne 5. decembra razne steklene in porcelanaste posode; dne 6. decembra kovine iz sirkove slame, jeklene pločevine, zakovic, emajl-laka, kita, barb, prešanega lesa iz bukovine, azbestnih pokrival; dne 9. decembra lesenih držal iz drevovine, raznih ključev z maticami, ročnih električnih svetrov i. dr.

LICITACIJE

Dne 25. novembra bo pri Privilegiranim a. d. za silose v Beogradu ofertna licitacija za postavitev žitnega silosa v Raški.

Dne 27. novembra bo pri Upravi 1. oddelka vojnotehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju pismena pogodba za dobavo hrastovih ali jesenovih hlodov.

Dne 28. novembra bo v intendanturi IV. armijske oblasti v Zagrebu licitacija za dobavo večje množine krušne moke.

Dne 29. novembra bo pri Zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu licitacija za dobavo oficirskih torb in dne 5. decembra za dobavo volnenih sviterjev.

Dne 5. decembra bo pri Štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo 6 avtocestern za vodo in 30 za bencin; 13. decembra raznega avtomobilskega pribora; dne 7. decembra bo licitacija za dobavo cevi in pločevine iz jekla; 9. decembra posod za metan.

Dne 7. decembra bo pri Upravi »Lazarevac« v Beogradu licitacija za dobavo bombažnega sukanca.

Dne 3. decembra bo pri Centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo vagonet; 5. decembra kompletnih električnih drsal; dne 10. decembra za dobavo bagerja; dne 17. decembra pogonskega jermena; dne 2. januarja 1941. za dobavo kablja, bakrene vrvi in žice ter kompletnega zračnega kompresorja. — (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Povlečenje bronaste žice. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za oddajo povlečenja (stanjanja) 14.429 kg stare bronaste žice, 5 mm premera, v bronasto žico 2 1/2 mm premera. Licitacija bo 6. decembra 1940. v pisarni ekonomskega oddelka direkcije, Sv. Jakoba trg 2. I. nadst., soba št. 42. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavcija. Pogoji po din 30— v pisarni direkcije.

Davčni svetovalec

Odmera posebnega prispevka za narodno-obrambni sklad

Zadnji čas se množe vprašanja glede odmere in pobiranja posebnega prispevka za nar. obrambni sklad. Da ustrezemo našim cenjateljcem, podajamo naslednja pojasnila:

S finančnim zakonom za proračunsko leto 1939./40. je bil uveden v § 19. poseben sklad z nazivom »Narodni obrambni sklad« (fond narodne odbrane).

Da bi se dosegla potrebna sredstva, ki se naj stekajo v narodni obrambni sklad, kakor tudi radi delnega pokritja službe po 6% nem drž. posojilu za javna dela in državno obrambo, se odmerja in pobira od 1. julija 1939. dalje poseben prispevek za dobo 10 (desetih) let, t. j. do 30. junija 1949.

Za osnovo odmeri tega prispevka služi skupni predpis neposrednih davkov, ki se vključujejo sumarno v glavni davčni knjigi ene občine (mestnega okraja) pravnim in fizičnim osebam v predhodnem davčnem letu. V ta skupni davčni predpis (osnovo) pa se naj vnašajo: Davek na poslovni promet (splošni in skupni), luksuzni davek in vojnica.

Kljub določbi prednjega odstavka služi za osnovo odmeri posebnega prispevka:

a) davčni predpis v tekočem davčnem letu pri osebah, ki se jim prvič predpiše davek, spadajoč po prednjem odstavku v osnovo posebnega prispevka (novi davčni zavezanci), in pri osebah, zavezanih pridobitni, s katero se ne obremenjujejo v davčni glavni knjigi;

b) znesek davka, ki se pobira z odtegotvovanjem na dohodek, zavezan davku na rente in davku od prejemkov iz službenega razmerja;

c) znesek dodatnega davka iz poslednjega odstavka pod I. čl. 86. zakona o neposrednih davkih.

V teh primerih se odmeri in

pobira posebni prispevek sočasno z davkom, kateri mu je v osnovo.

Posebni prispevek znaša od osnove, izračunane po točki 2. ali 3.:

nad	din do	25—	10%
"	25—	50—	12%
"	50—	100—	14%
"	100—	300—	16%
"	300—	500—	18%
"	500—	1.000—	20%
"	1.000—	2.000—	22%
"	2.000—	3.000—	24%
"	3.000—	5.000—	27%
"	5.000—	10.000—	30%
"	10.000—	20.000—	33%
"	20.000—	50.000—	36%
"	50.000—	100.000—	39%
"	100.000—	200.000—	42%
"	200.000—	500.000—	45%
"	500.000—	1.000.000—	48%
"	1.000.000—	3.000.000—	50%
"	3.000.000—	7.000.000—	53%
"	7.000.000—	12.000.000—	56%
"	12.000.000—		60%

Posebni prispevek ne sme po višji stopnji biti večji od prispevka po najbližji nižji stopnji, povečanega za razliko, zaradi katere se uporablja višja stopnja.

Pri izračunu davčnega predpisa (osnove prispevka) za posamezno osebo se trajna oprostitev od dav-

ka po katerem koli zakonu upoštevata, t. j. se ne vnaša v davčni predpis. Nasprotno se pa začasna davčna oprostitev (olajšave) ne upoštevata, marveč se v davčni predpis (osnovo prispevka) vnesse zadevni idealno odmerjeni davek.

Spremembe v višini davčnega predpisa (osnove prispevka), ki nastanejo morda pozneje zaradi pritožbe itd., se takoj uradno upoštevajo in se odmerjeni posebni prispevek potem s pripisom ali odpisom popravi.

Od oseb, ki imajo tri ali štiri zakonske žive nedoletne otroke, se pobira posebni prispevek po najbližji nižji stopnji, torej za eno stopnjo nižje, od oseb pa, ki imajo 5 ali več zakonskih živih nedoletnih otrok, se pobira prispevek po nadaljnji, naslednji nižji stopnji, torej za dve stopnji nižje od redne stopnje, v katero bi take osebe po višini svojega davčnega predpisa (osnove prispevka) spadale.

Od oseb nad 30 let starosti, ki niso poročene, kakor tudi od ože-

njenih ali vdovcev brez otrok, se pobira posebni prispevek po naslednji višji stopnji, ki sledi redni stopnji, v katero bi taka oseba po višini svojega davčnega predpisa (osnove prispevka) spadala.

Na davek od prejemkov iz službenega razmerja se pobira posebni prispevek s polovico zadevnega zneska prispevka. Posebni prispevek na uslužbeni davek se ne pobira, če znesek prispevka ne presega 0'50 din.

Na rentni davek, ki se pobira po določbi čl. 71. zakona o neposrednih davkih z odtegotvovanjem, se pobira posebni prispevek v znesku 1/3 osnove.

Na dodatni davek iz poslednjega odstavka pod I. čl. 86. zakona o nep. davkih se pobira posebni prispevek s 40%.

Na posebni prispevek se ne sme nalagati nobena državna niti sameupravna doklada in se prispevek tudi ne more upoštevati za davčni cenzus kot merilo pri pridobivanju ali izgubi kakšnih pravic davčnih zavezancev.

Za osnovo dopolnilnega davka zgradarine pri solastniških hišah

služi dohodek vsakega solastnika posebej, a ne dohodek vseh solastnikov skupno.

(Razsodba drž. sveta št. 21427/37 z dne 21. V. 1940.)

»Državni svet smatra, da izneseni zaključki upravne oblasti in upravnega sodišča niso osnovani po zakonu. Po členu 29. in t. 1. čl. 37. zakona o neposrednih davkih je osnovni davek od dohodkov kot proporcionalen in nezávisen od lastnika oz. od imetnika te zgradbe. Dopolnilni davek pa, ki je predviden po točki 2., čl. 37., je progresiven, a njegova stopnja zavisi od skupnega dohodka davčnega zavezanca, ki podleži isti davčni obliki. Osnova dopolnilnega davka za poedinega davčnega zavezanca je, če njegov hišni dohodek, dosledno temu dohodek od njegovega solastniškega dela na eno ali več zgradbah, oz. ako je samolastnik ene hiše obenem pa solastnik na drugi, tedaj dohodek od samolastniške in dohodek od solastniške zgradbe, ki daje sumiran osnovo za njegov dopolnilni davek na območju ene in iste davčne uprave. Smisel progresije dopolnilnega davka je v tem, da je oni, kogar hišni dohodki so večji in na več mestih, bolj obdačen po tej davčni obliki. Ako bi se pa usvojilo stališče finančne direkcije in upravnega sodišča, bi nasprotno moral oni, ki prejema hišni dohodek kot izključni lastnik plačevati znatno manjši dopolnilni davek kot oni, ki prejema enak dohodek kot solastnik na drugi hiši, ki vsem solastnikom daje naravno večji skupni dohodek: po tolmačenju sodišča in upravne oblasti bi se moral v obeh primerih kot osnova za dopolnilni davek vzeti dohodek vse hiše. Na ta način bi bil solastnik obdačen z mnogo višjo stopnjo dopolnilnega davka kot samolastnik, dajiravno imata oba enak dohodek. Tako neenako obdačenje enakega dohodka pri raznih davčnih zavezancih ni skladno z namero zakonodavca. Zato ne more obveljati razsodba upravnega sodišča, niti ne odločba upravne oblasti, ki bi jih moralo upravno sodišče razveljaviti.

Upravno sodišče ni tako postopalo in je zato napadena razsodba predrušana in upravni akt razveljavljen po čl. 34. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih. Finančna direkcija mora o vloženi pritožbi ponovno razpravljati in izdati novo odločbo, ki ustreza razlogom te razsodbe.

Reklama in vojna

Novе metode in nove razmere

(Konec.)

Smeri reklame

Kakor pomen reklame za trgovca, tako pa se je spremenil tudi za samo reklamno stroko ves njen trg, bodisi glede na možne nove naročnike in delodajalce kakor tudi glede na predmete. Reklama se mora prilagoditi času tudi v tem. Seznam življenjskih potrebščin, ki bolj gredo, se je znatno spremenil. Saj je vojak tržno dočela drugačen človek ko civilist. Isti človek kupuje zdaj vse druge predmete, kakor pa prej doma. Sam si mora nabavljati za sproti takšne redne potrebščine, ki mu jih je prej kupovala žena ali pa jih je drugod, na primer v brivnici ali pisarni imel vedno na razpolago. Zdaj ga je treba vedno in nenehoma opozarjati, kaj naj si kupi.

Poleg tega je treba skrbeti ponekod za zaloge. Ljudje prikupujejo najbolj različne stvari, hišne in osebne potrebščine.

Največ propagande zato zdaj razvijajo tovarne takšnih potrebščin in tudi zanje se mora tu pa tam šele iznajti kak nov način dobre reklame. Zdaj so spet važne table in lepaki in pa oglasi strokovnih ali stanovskih listov, katere si človek shranjuje. Na vse to je industrija v mirnem času dosti premalo pazila.

Načrtno gospodarstvo in veletržišča

Za nas je morda važna tudi neka nova akcija nemške reklamne

stroke, to je akcija, ki se imenuje »notranje pridobivanje«. Gre za način spolnjenja podjetij s pomočjo teh podjetij oziroma samih vodstev in osebja podjetij. Industrijska podjetja so spoznala potrebo smotrnejše racionalizacije in pomen, ki ga imajo v tej smeri namesčenci in delavci in reklama. Doseči je treba sodelovanje. Zadržela so zato podpirati najbolj raznovrstno reklamo za vse izume in osebne zboljške. Tudi najmanjše iznajdbe za olajšanje in pospeševanje osebnega dela so se zdaj pričele uporabljati in so se uveljavile. Saj spričo draginje stroški o tem niso več odločevali. In izkazalo se je, da so bili skoraj vsi spolnitveni stroški dobičkonosni. Sodelovanje z reklamno stroko pri racionalizaciji podjetij je same podjetnike s tem velikim uspehom kar presenetilo. Posledica tega je, da se je uvedla tudi cela vrsta novih predmetov in tudi di trgovin z njimi. Ti predmeti zaposlujejo največ potnikov.

Velik napredek je dala vojna racionalizacija za reklamo tudi s tem, da se je gospodarski človek otresel predsodka pred kolektivno reklamo, ki je prej navadno ni maral. Sredstva posameznika so v teh časih, ko se razvija že načrtno gospodarstvo po vseh državah, za vsako še tako majhno akcijo nezadostna. Izgovor s to okolnostjo pa ne opravičuje nikogar, ki hoče resnično delati. V bližnji prihodnosti, to moramo

zatrčno pričakovati, bodo na povečanih svetovnih in tudi na starih vključenih, načrtnih tržiščih uspešne samo še velike ponudbene akcije, torej samo organizirana prodaja. (Primer: ruska in nemška kolektivna reklama.) Prodaja pa se le polagoma organizira, če je ne združuje reklama. Kdor se torej ne bo mogel odločiti za skupno reklamo, ta tudi ne bo mogel pravočasno nastopiti kot prodajalec, ne bo mogel dospeti do organizacije, ki bo edina še zmožna osvojiti kak trg in ga upravljati.

Da je tako, to se vidi najbolje v deželah, kjer vlada razvita mala industrija in visoko stoječ rokodelski obrt. Oba izdelujeta morda visokovredne predmete in izdelke. Oba pa bosta brez zveze s trgov, če bosta nastopala neorganizirano — nasproti velikim nabavnim centralam, kakršne se že uveljavljajo v državah z modernim, načrtnim gospodarstvom. To je vsekakor jasno. Isto velja za lujski promet. Teh novih možnosti se mora oprijemati v novejšem času smiselna pridobitna tehnika, pa bodisi za veliko ali za malo podjetje. Tako prodaja kakor tudi proizvodnja bosta torej v bodoče — po vojni še bolj odvisni od smiselne in smotrne ter velikopotezne propagande in reklame, kakor pa sta bili doslej.

Naročajte »Trgovski list«!

KNJIGOVZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štracce, journaie, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Stane Megušar:

Prodajanje je umetnost

(Nadaljevanje.)

Neredko se zgodi, da je marsikateri kupec neprijetno presenečen že ob vstopu v trgovino, ob pozdravu, ki ga je deležen. Gotovo je, da nič ne učinkuje slabše, kakor če se za novodošleca sploh nihče ne zmeni. Tu se odpira vprašanje pravilne, popolne in zadovoljive postrežbe in z njo stopa v ospredje staro in znano pravilo, ki se tiče posebno vpljudnosti in ki se glasi: Vse narčeno in pretirano odbija, vse naravno privlačuje. In res! Česar je preveč, ustvarja vtis vsiljivosti, česar je premalo, pa vtis brezbrzičnosti. Da je to pogoj, je gotovo, ni pa bistvene važnosti, kajti sodobna tehnika prodaje se pričinja vedno bolj naslanjati na praktične izsledke psihologije in se tako posebno v velikih središčih usmerja novi način prodaje na psihološki studij potreb, zahtev in okusa kupcev.

Posebno v zadnjih letih se vse bolj in bolj spoznava, da je vsak trgovski problem vprašanje psihologije: Kako človek misli in čuti? Da je ta trditve upravičena, morejo služiti v dokaz uspehi založnikov, ki znajo s spoznanjem ljudi zbirati milijonska števila naročnikov za revijo ali časopis. Tudi vodje kinematografskih podjetij so prav taki poznavalci ljudi; zakaj le tisti, ki pravilno ume in presodi miselnost in čustva množice, lahko napeto vsebino filmov psihološko pravilno izrabi, da privabi občinstvo v svoj kino. Tako je treba tudi kupca spoznati in mu pokazati ter poudariti ugodnosti in koristi blaga, ne pa pokazati samo blago kot mrtvo snov. Poudariti se mora učinek — vzrok pri čemer se zahtevajo psihološka dejstva. Ogibati se je treba »defenzivnega« prodajanja, to je splošnosti in splošnih fraz: »najboljše«, »nedosegljivo«, »brezkonkurenčno«, »prvovrstno« in sploh vseh podobnih superlativov.

Kateri koli predmet se prodaja, vedno naj se poudarijo predvsem njegove prednosti. Če se prodaja radijski aparat, naj se ne pozabi poudariti, kako bo povečal v hiši domačnost in združeval vse člane rodbine.

Zanimive izsledke v tem pogledu je jedrnatno strnil v neko novo definicijo za prodajno umetnost Herbert Casson, glavni komercialist in gospodarstvenik svetovnega slovesa. V tej novi svoji definiciji pravi:

1. Spretnost je v tem, da odkrijemo v ljudeh in stvarih to, kar je v njih najboljše in znamo to uporabiti v občeivanju in razgovoru.

2. Umetnost prodajanja je tudi v tem, prepričati kupca o obojestranski koristi kupčije in mu pravilno razložiti oz. vzbuditi v njem poželenje po blagu.

3. Vedeti moramo, kaj kupec potrebuje, katere stvari posebno ceni in kar je važno — katere lahko plača?

4. Izslediti moramo, kaj se prilega njegovemu zdravju, dobremu počutju in zadovoljstvu?

5. Znati mu moramo dokazati, da je blago, ki mu ga ponujamo, prav zanj primerno in da tudi ni predrago, da bi si ga ne mogel nabaviti.

6. Blago mu moramo ponuditi s takim zanimanjem, kakor bi bili sami kupci.

7. Vodilno geslo vsakega prodajalca pa bi moralo biti: nič vsiljevati, temveč prodajati tako, da bo imel kupec občutek, da je le njegova volja odločila kupčijo.

Vse to ni lahko doseči in vsak je že v svoji praksi spoznal, kako mnogo si je treba prizadevati, da se to doseže. Ali pa se je vsak tudi po neuspehu odkritosrčno vprašal, če je tudi vedno delal na to, da si pridobi potrebno znanje, da se strokovno temeljito izobrazi in res pripravi za težki poklic dobrega prodajalca?

Dober prodajalec mora ne le poznati ljudi, imeti razumevanje

za njih potrebe in želje, temveč mor. vedeti za temelje njih sožitja, mora biti tudi sociolog.

Kdor poseduje to znanje in ga pri izvrševanju svojega poklica resno upošteva, daje svojim dejanjem svoj osebni pečat kot dokaz svojih zdravih nazorov ter pravilnega pojmovanja vsakdanjih potreb in zahtev človeka. Če tako dela, bo po napornem delu zapustil trgovino s prijetno zavestjo, da je opravil ne samo svojo službeno dolžnost, temveč da je s svojim znanjem, nasveti in poštenostjo koristil ne le samo gospodarstvenemu procvitu in ugledu trgovine, temveč tudi soljudem, v katerih dobro opravlja svoj poklic.

Da bodo naši pojmi o vseh teh obravnava in razmotrivanjih točni, si hočemo ogledati in spoznati umetnost prodaje tako, kakor ta izgleda v sami praksi. Ker sen že omenil razne važne psihološke faktorje, naj še posebej omenim važnost osebnosti prodajalca.

(Dalje prihodnjič)

POSOJILA

različna, preskrbim hitro in brez kakęga predplačila

Rudolf Zore

LJUBLJANA - Gledališka 12
Znamka 3 din

Les se more izvažati na podlagi starih izvoznih dovoljenj

Ob zaključku lista smo prejeli telefonično obvestilo iz Beograda, da je bilo vsem carinaricam in železniškim postajam izdano telefonično obvestilo, da se sme les izvažati na podlagi starih izvoznih dovoljenj še do 1. decembra. To pa ne velja za drva in oglje.

Doma in po svetu

Po koncertu skopljanskega pevkega društva v Beogradu je imel na banketu v čast društva predsednik vlade Cvetković govor, v katerem je naglasil, da moramo danes vsi z vsemi silami delati na to, da pride naš klasični jug do polnega izraza stare slave in veličine. Predsednik skopljanske občine pa je nato odgovoril, da se vsa južna Srbija zaveda, da je za njo vsa Jugoslavija.

Ban dr. Šubašić je imel na svojem uradnem obisku v Čakovcu in Varaždinu več zelo pomembnih govorov. V Čakovcu je med drugim dejal: Hrvati smo s svojimi telesi in življenji na braniku naše domovine Hrvatske in s tem tudi Jugoslavije. Enako je tudi vsa Jugoslavija na meji za obrambo Hrvatske. Pošiljam pozdrave našemu voditelju dr. Mačku, ki je sedaj v Beogradu, hkrati pa mu pošiljam tudi naše sporočilo Beogradu in bratskemu srbskemu narodu, da hkrati pozdravljamo tudi naše najjužnejše brate, naš Bitolj. Dokler bo Bitolj vedel, da mi mislimo na Bitolj, bo Bitolj vedel, da je meja, katero je treba braniti, tu za njega meja, za nas pa tam. Ban dr. Šubašić je nadalje izjavil, da se je danes začela na Hrvatskem zbiralna akcija za Bitolj in da sam kot prvi daruje v ta namen 100.000 din. V vsej Srbiji je doživela izjava bana dr. Šubašića najlepši odziv.

V Varaždinu je dejal ban dr. Šubašić med drugim: Sporazum ne pomeni v nobenem oziru oslabilenje Jugoslavije, temveč je sedaj Jugoslavija močnejša kakor je kdaj koli bila. Zaradi sporazuma lahko danes vsi mirno gledamo v bodočnost in bomo, če Bog da, ohranili svojo nevtralnost in mir.

La Stampa objavila dopis svojega beograjskega dopisnika, ki piše, da je doživela destruktivna propaganda z izjavo madžarskega zunanjega ministra Csakyja o prijateljskih odnosih med Madžarsko in Jugoslavijo težak udarec. Govor Csakyja je bil najboljši demant vest, kakor da bi Italija podpirala madžarske pretenzije proti Jugoslaviji. Velja si zapomniti, piše list, da si Italija prizadeva, da bodo odnosi med Jugoslavijo in Madžarsko čim bolj pristrani.

Skoraj vsi italijanski listi izražajo svoje zadovoljstvo, da je bil bitoljski incident likvidiran na tako prijateljski način.

Podzupan Splita Marin Segvić in obć. svetnik Dvornik sta odstopila, nakar sta bila izključena iz HSS.

Finančno ministrstvo je naročilo vsem organom finančne oblasti, da z največjo energijo zatirajo proizvodnjo žganja iz koruze in žitaric. Ministrstvo je izdalo to prepoved, ker je država od tega žganja zelo oškodovana, ker se zaradi tega žganja porabi manj alkohola, za katerega se plačuje državna trošarina. Poleg tega se morejo žitarice na drug način mnogo bolj koristno uporabiti.

Na konferenci med zastopniki tiskarn in knjigovoznic v trgovinskem ministrstvu o razmejitvi del med obema strokama, ni prišlo do soglasja, čeprav so knjigovozni odnehali glede nekaterih svojih prejšnjih zahtev. Konferenca pa se še nadaljuje.

Rečna plovba je zvišala prevoznino za 20%.

Direkcija za prehrano je predpisala pravilnik o ustanavljanju in

barva, plesira in kemično suša in obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 46. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

poslovanju potrošniških zajednic pri podjetjih ter pravilnik o delu občinskih aprovizacijskih uradov.

Zaradi pomanjkanja surovin je bilo v tvornici svile v Varaždinu odpuščenih 600 delavcev. V tovarni je zaposlenih še 2000 delavcev.

Iz Hrvatske in Bosne poročajo o povodnih, ki so nastale ob Dravi, Savi in bosenskih rekah.

Papež bo imel v nedeljo ob 10.30 govor po radiu, v katerem bo znova apeliral za mir.

Ameriški vojni minister Stimson je dejal v nekem govoru: »Nevarnost, proti kateri se ameriška vlada oborožuje in pripravlja in proti kateri se morajo vsi Amerikanci združiti v enotni fronti, se nam približuje že mesece dolgo in more biti že danes tu poleg nas.«

Britanski letalci so znova bom-

bardirali več mest v Nemčiji, med drugimi tudi Berlin.

V Siciliji je moral zasilno pristati angleški letalski podmaršal Woyt, ki je bil na poti iz Anglije, da prevzame poveljstvo nad letalskimi četami Bližnjega vzhoda. Padel je v italijansko ujetništvo.

Iz Berlina poročajo, da sta bili uvrščeni v nemško vojno mornarico dve veliki novi oklopnici »Bismarck« in »V. Tirpitz«, ki sta najmodernejšega tipa in velike udarne sile.

Italijanski listi ostro napadajo ameriške liste, ker da objavljajo neobjektivna poročila o vojnih dogodkih v Evropi.

Avtomobilski promet v Italiji bo še bolj omejen in ne bodo smeli voziti ob nedeljah in ponoči niti avtomobili na plinski pogon. Sa-

mo za avtomobile, ki so last države, fašistične stranke in diplomatičnega kora, se bodo dovolile izjeme. Tuji avtomobilisti dobe po vходу v Italijo dovoljenje za pravo vožnje samo za dva tedna.

Umri je zadet od srčne kapi šef italijanske policije senator Bocchini. Pokopan bo na državne stroške.

Madžarski statistični urad objavlja, da ima sedaj Madžarska 166 tisoč 553 kv. kilometrov površine in 13'49 milijona prebivalcev.

Nemška vlada je izdala odlok, s katerim se leipziški velesojem poviša v velesojem rajha.

V vsej Sovjetski Rusiji je bila proslavljena tridesetletnica smrti velikega ruskega pisatelja in filozofa Leva Tolstega.

Moskva ima po podatkih »Izvestij« 43 milijona prebivalcev.

Organizacija italijanske trgovine Sodelovanje z nemško organizacijo

Delegacija italijanskih trgovcev, ki je pred kratkim obiskala Nemčijo ter nato še posebej Dunaj, Prago in Poljski gubernman, je priredila na Dunaju poučno predavanje o sedanji organizaciji trgovcev v Italiji. Ta organizacija je po izjavi vodje nemške državne trgovske skupine dr. Haylerja precej podobna nemški in se bodo zato stiki z njo odslej še poglobili, da bi se dosegel enoten tip kot vzor za organizacijo trgovstva po vsej Evropi. Predaval je dr. Jurij Mollino. Zaradi zanimive primerjave z reorganizacijo naše trgovine posnemamo poročilo o tem predavanju.

Poskus dirigirane trgovine je izvedla Italija že v dobi sankcij. Sedanja sindikalistična organizacija trgovine je pod političnim vodstvom Fašistične državne zveze trgovcev, ki obsega 31 narodnih zvez. Te zveze se razlikujejo po prodajnih vrstah blaga in po načinu poslovanja ter obsegajo okrog 4000 narodnih in pokrajinskih sindikatov ali obveznih stanovskih organizacij. Celotna sindikalistična organizacija ima 971.000 članov oz. obratov, ki zaposlujejo 16 milijona oseb.

Sredi sankcij je dobila trgovina nalogo, da pospešuje tudi proizvodnjo, poleg svoje vloge v razdeljalnem prometu. Vrednost italijanske notranje trgovine se ceni na letnih 60 milijard lir, kar pomeni za avtarkijo obsežno polje in kar daje trgovstvu izredno velik pomen. Fašizem namerava obdržati sedanji sistem trgovinske organizacije tudi po končani vojni.

V času vojne se država še tesneje spaja s sindikati. Zato je tudi razumljivo, da zaradi vojnega stanja državna organizacija ni odrišla sindikalistične akcije ali jo omalovaževala. Državna trgovska zveza se je marveč od lanske jeseni celo spopolnila s posebno akcijo in ustanovile so se sledeče korporacije: združenja malih trgovcev živilske stroke (SADAC), združenja veletrgovcev živilske stroke (CONAL), pekarske zadruge (SAPAC), mesarske zadruge (SAMA), mokarske zadruge (CE-REAGRICOLE).

Ko se je v februarju letos sklenilo uvesti racioniranje nekaterih živil, ni vlada ustanavljala za to delo novih organizacij, temveč je presodila kot bolj pametno, da razdeljevanje poveri trgovski državni zvezi (SADAC). Tako so postale zadruge maloprodajalcev dejansko pokrajinski razdeljalni uradi. Teh zadrug je 94 in skrbijo za preskrbovanje ljudstva z oljem in mastjo, sladkorjem, kavu in mlihom. Pri dodeljevanju blaga gostom sodelujejo SADAC tudi z njihovimi pokrajinskimi zadrugami. Prepustitev te naloge trgovskim združenjem dokazuje, kako visoko politično in organizacijsko stopnjo so že dosegla.

Sindikalistično je razpredena tudi italijanska zunanja trgovina. Poenotenje nabavljalnih organi-

zacij se je izvedlo s pomočjo družb za uvoz in izvoz. Italijanska centralizacija nabav ni samo znatno zmanjšala splošne stroške, marveč ima tudi namen kar najbolj koristiti tem zadrugam samim s skupnim nakupovanjem blaga. Pri uvažanju blaga pa stopajo kolektivni šele takrat na mesto zasebne iniciative, če se akcijski polumer te izkaže kot nezadosten. Združbe, ki jim smejo pripadati vsi izvozniki in uvozniki brez izjeme, skrbijo za to, da se uvožene množine blaga porazdelijo na posamezne družbenike glede na njihovo odjemno ali razprodajno zmogljivost. Zelo izrazito oprav-

lja trgovska delavnost po tem sistemu svojo vlogo v novih ozemljih imperija. V italijanski Vzhodni Afriki je že 1200 veletrgovinskih podjetij in okrog 4800 trgovin s skupnim kapitalom 1'22 milijarde lir.

Dr. Mollino je bil zelo optimističen tudi glede na bodočnost evropske trgovine — do meje samoskrbovanja. Če se trgovina organizira do te višine, bi seveda blokada ničesar ne opravila in zmagali bi potomci nekdanjih učiteljev v trgovini, t. j. Hanzeatov, Benčanov, Genovežanov itd., pod novim vodstvom kljukastega križa in liktorskega snopa.

Beda med viničarji Zaradi izredno slabe vinske letine

Posebna kategorija podeželskega prebivalstva so v severni Sloveniji viničarji. Semkaj ni pristiželi v vinogradih zaposlenih delavcev, ki se navadno tako imenujejo, temveč tudi male vinogradnike. Viničarji — mišljeni so tu delavej — imajo ponekod stalne mezde, večinoma pa so deležni izkupička pri prodaji vina. Zato morajo skrbeti za vinograd in za zidanico, navadno imajo tudi kosček vinograda za lastno uporabo in na svoj riziko, večinoma tudi eno kravo in nekaj drugih deputatov. Ako je vinska letina dobra, potem je viničar kolikor toliko na konju, slaba mu pa prede, če se nade izjalovijo in nima kaj prodati.

To se je zgodilo letos. Tako slabe vinske letine v severni Sloveniji že dolgo ne pomnijo. Res je, da je bilo ponekod nekoliko boljše, so pa vinogradi, kjer ni bilo kaj obrati. Kakor smo že zadnjič na tem mestu omenili, sta bila v glavnem dva momenta kriva slabi letini: huda lanska zima, v kateri je trsje izredno trpelo in se še ne bo moglo tako hitro popraviti, potem pa slabo vreme letošnjega pomlad, poletj in tudi jeseni. Ko je trta cvetela, je bilo deževno, hitro sta se menjavala dež in sonce, in posledica, peronospora

Okrožni urad za zavarovanje delaycev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

Te opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Cena moštu je, kakor že omenjeno, poskočila pri slabših vrstah na približno 6—7, le pri boljših na 8—10 dinarjev pri litru. Sedaj, ko gre vretje h kraju, se je cena nekoliko popravila, toda večinoma le pri boljših sortah in se toči za poskušnjo novo vino, kjer je že godno za konsum, ker pa ga je še zelo malo, že po 11 in tudi po 12 dinarjev liter. Pripomniti je, da pridelujejo boljše vrsta vina le veliki vinogradniki in le semtertja kak manjši vinogradnik, tako da boljše cene za viničarja ne prihajajo v poštev.

V gostilnah seveda je vino mnogo dražje in ga v vinskih krajih, kar je starega, točijo že po 16 in celo po 20 dinarjev liter, mošt boljše vrste pa po 14 do 16 dinarjev. Viničar je letos za veliko razočaranje bogatejši, kar bo zelo občutil tudi podeželski trgovec, ker bo viničar tokrat zelo slab odjemalec. V teh časih navadno kupujejo viničarji svoje potrebščine za zimo, naročajo živež, kolikor jim manjka, plačujejo davke in poravnava tudi druge obveznosti. Letos o vsem tem ni mnogo videti. Pri podeželskem trgovcu se viničar redko oglašja, v gostilni ga ob nedeljah ni videti, kvečjemu če dobi petičnega prijatelja; na sejmu je tudi slab kupec. Ni nikakor pretiravanje, če se sliši, da v hiši viničarja in dostikrat tudi malega kmeta često ni dobiti soli, ker je pač ne more kupiti. V glavnem pa velja to za Haloze, kjer pač viničarjem v Sloveniji najslabša prede.

Zavarovanje blaga, ki pride po morju

Devizni odbor je sprejel predlog devizne direkcije Narodne banke, kako naj se uredi zavarovanje blaga, ki pride po morju. Po tem predlogu se more to blago zavarovati pri domačih zavarovalnicah v tuji valuti. Domače zavarovalnice pa morejo skleniti pozavarovanje pri tujih družbah. V kratkem bodo o tem objavljene podrobne določbe.

Sejmi

- 24. novembra: Tiharje.
- 25. novembra: Cistercijski samostan v Stični, Domžale, Krško, Škofja Loka, Središče, Dobje, Guštanj, Lemberg.
- 26. novembra: Ormož, Maribor, Dolnja Lendava.
- 27. novembra: Celje, Ptuj, Trbovlje.
- 28. novembra: Turnišče, Prosenjakovič.
- 29. novembra: Rakek, Maribor.

**PRELOG
KARL
Ljubliana**

Najugodnejši in najcenejši nakup perila za dame, gospode, kakor tudi za otroke, volne, bombaža, svile, nogavic, rokavic, pletenin i. t. d., i. t. d.

Židovska ul. 4
Stari trg št. 2
Tyrševa c. 22